

Dalibor Vácha

SMRT
NA
KURU

Román o Adolfu Opálkovi
a výsadku OUT DISTANCE

Argo

Dalibor Vácha
**SMRT
NA
KURU**

Grafická úprava, obálka a sazba Martin Radimecký.

Odpovědný redaktor Jiří Popiolek.

Technická redaktorka Daniela Danielová.

Korektury Mirka Jarotková.

Vydalo nakladatelství Argo,

Milíčova 13, 130 00, Praha 3,

argo@argo.cz, www.argo.cz,

roku 2022 jako svou 4826. publikaci.

Vytiskla tiskárna Těšínské papírny.

Vydání první.

ISBN 978-80-257-3723-1

Naše knihy distribuuje knižní velkoobchod Kosmas

Sklad: Za Halami 877, 252 62 Horoměřice

Tel.: 226 519 383

E-mail: odbyt@kosmas.cz

www.firma.kosmas.cz

Knihy je možno pohodlně zakoupit v přátelském
internetovém knihkupectví www.kosmas.cz

KAPITOLA TŘETÍ

Tento týden byly ohlášeny předběžně pražské premiéry německých filmů Ufy *Sklepnice Anna* a veselohry *Dcera z dobré rodiny*. Od úterka pak běží výpravná veselohra *Amfitryon*. Románem obětavé mateřské lásky je film Ufy z produkce Terra *Sklepnice Anna*, v němž za režie Petra Paula Breuera hrají Fr. Kinz, O. Wernicke, Hermann Brix Danegger, Paul Dahlke, Winnie Markusová a jiní. Pro naše diváky je zajímavé, že tento film natáčel známý český operatér Jan Roth. *Dcera bankéřova*, která ztrativši záhy matku dovede vždy prosadit svou, je středem veseloherního děje a příslušného milostného příběhu ve veselohře *Dcera z dobré rodiny*... Zálety Jupiterovy a jiná dobrodružství olympských božstev vypráví vesele film Ufy, režírovaný Reinholdem Schünzelem, *Amfitryon*.

Z ČLÁNKU NA PLÁTNECH PRAŽSKÝCH KIN,
LIDOVÉ NOVINY ZE DNE 30. BŘEZNA 1942.

„Adolfe, panebože, Adolfe, pojd' dál.“ Tetěnka není žádná vesnická babka, hloupá a zmatená. Nespráskne ruce, nezačne na zápraží bědovat, chytne statného synovce, kterého vychovala jako vlastního syna, za předloktí a s překvapivou silou ho vtáhne dovnitř. „Vypadáš strašně. Kde se tu bereš? Nesledoval tě někdo? Znáš ty dobytky tady ve vsi. Teď je to jeden udavač vedle druhého.“ Nemele, neblábolí, je plně soustředěná na to, co se děje.

Adolf se ocitne v dobře známém domku, tady byl doma.

Tetěnka bydlí sama. A nikdo u ní není ani na návštěvě. Tetěnka má poklizeno, všechno vyrovnané, nádobí umyté. Žádné

překvapení, takhle je to u ní vždy. V peci se netopí, sporák je studený. Adolf cítí, jak se mu žaludek svírá hladí.

„Vždycky, když jsi sem utekl, měl jsi hrozný hlad.“ Tetěnka se neptá. Zná ho dobře, skvěle. Vytahuje chléb, krájí dva krajíce, dává mu trochu domácího másla a mazlavého sýra. „Moc nemám. Je válka,“ omlouvá se zkormouceně. „Je válka,“ podívá se na něj a asi čeká, že Adolf něco řekne.

Tetěnka je pořád stejná. Opálka se cítí zahanbeně. Neměl by tu být. Jenže kam jinam má jít? Vzdát se rovnou na gestapu? Obcházet v Telči jeden barák vedle druhého, zaklepat, požádat o pomoc, sdělit, kdo je? Bojí se, že jeho kratinký úkryt na statku v Ořechově ho dekonspiroval dříve, než se mohl v protektorátu vůbec začít zakonspirovávat.

S hrůzou si uvědomoval, jak moc tetěnku ohrozil.

Jenže copak to šlo jinak?

Někde na druhé straně protektorátu na něj čekají kontakty. On by se k nim ale nedostal. Se zraněnou nohou určitě ne. V Anglii nemohli tušit, jak moc se všechno podělá. Existují vůbec nějaké kontakty? Existuje Anglie? Nezdálo se mi to nakonec všechno?

Zakázal si nad tím přemýšlet, trápit se tím. Někdy se mu ale myšlenka převalovala v hlavě, nemohl se jí zbavit, nemohl ji odehnat. Obava z toho, že jeho přítomnost, jeho aktivity zpátky ve vlasti, někoho ohrozí, přivede do kriminálu, do koncentráku nebo na popraviště, s ním zůstane po celou dobu.

Možná má na jednu stranu štěstí, že už mu není vyměřeno tolik života. Jeho poslední minuta není o mnoho dál než dva a půl měsíce. A rozhodne si o ní sám. Jako o všem ostatním v životě. Nikdy nebyl závislý na ostatních. Ne, nebyl sobec, ale vždycky se snažil bojovat sám za sebe.

A za svobodu všech.

Za republiku.

Za republiku a její obnovu je připravený položit život. Kdykoliv. Kdekoliv.

Tetěnka se posadí naproti němu. Mlčí. Nikdy nemluvila zbytečně, nikdy nepatřila k vesnickým drbnám. Ale o sousedky se nemusí bát, jedna je ukecanější než druhá. Uvažuje, jestli drbna je něco podobného jako udavač.

„Musíš si dát pozor na konfidenty.“ Marie Opálková jako kdyby mu četla myšlenky. Ale ono to asi není moc těžké.

Konfident.

Pro Opálku nové slovo s děsivým obsahem.

Karel Čurda má dojem, že se mu rozskočí srdce. Dokázal se vyhnout všem kontrolám průkazů, což je pro tři členy OUT DISTANCE zpočátku největší problém. Tedy... všem. Rozmýšlel se, zda pojedou za sestrou do Kolína nebo za předválečnými známými do Jindřichova Hradce.

Vybral si Hradec.

A teď si vůbec není jistý, zda to byl dobrý výběr. Říkal si, že za sestrou do Kolína by jet neměl, v Anglii přece tvrdili, že rodiny by se po seskoku navštěvovat neměly. Není tady kvůli tomu, aby se věšel sestře na krk. Je tu kvůli tomu, aby co nejvíc zavařil frickům.

Nádraží.

Jindřichův Hradec.

Kapitální průser.

Nevidí sebemenší škvírku, kudy by se mohl dostat přes kordon. Ustoupí dva kroky dozadu. Chce oddálit moment, kdy bude muset ukázat legitimaci. Moc jí nevěří. Připadá mu jako fušerská práce.

„Dávej pozor, balíku pitomá, dupeš lidem po nohou,“ zazní za ním.

Do někoho strčil.

Někoho zase málem přišlápl.

„Omlouvám se,“ řekne na půl huby a otočí se. „Já jsem...“ zmlkne. Zná tu tmavou, soustředěnou, nehezkou tvář. „Jirko,“ vydechne.

„Karle, co tu děláš?“

Jirka, kamarád z tak vzdáleného dětství. Neviděli se dlouho, naposledy před válkou. Se všemi změnami, které tady udělal protektorát, se zdá, že to musel být jiný svět, jenž s tímhle nemá vůbec nic společného.

„Já...“

„Říkalo se, že jsi v Anglii, slyšel jsem to asi od deseti lidí,“ syčí Jirka. Snaží se chovat nenápadně, ale Karel Čurda má stejně děsivý pocit, že je musejí slyšet všichni okolo. Rád by Jirku okřikl, ale bojí se, že vzbudí ještě větší pozornost okolí. Nejvíce ho děsí slovo „Anglie“. Proč musí Jirka tak zatraceně řvát? Kdo ho mohl slyšet?

Všichni z vlaku, který přijel, se spořádaně sunou k východu, k německé strážci. Ke kontrole legitimací.

Karel kývne: „Vrátil jsem se.“

Jirka mu téměř vytrhne legitimaci z ruky: „S tímhle jsi skončil, chlapče. To by museli bejt slepi.“ Jirka nepanikaří. Sebere Karlovy papíry a strčí si je do kapsy. „Počkej, něco vymyslíme.“

„Já nepotřebuju nic vymýšlet,“ brání se Čurda. Jirka ho chytne za předloktí a táhne ho stranou. „Já potřebuju co nejrychleji pryč.“

„Počkej, počkej, zkusíme to přes přednostu.“

Stojí před jindřichohradeckým nádražím. Čurda ani pořádně neví, jak se dostal ven. Jirka zastavil jednoho železničáře a ten přivolal přednostu, který si Čurdu podezřívavě prohlížel. Poznalo ho? Mohli se před válkou znát? Potkali se třeba v hospodě? Přednosta přemýšlel snad minutu. Nejdlejší minutu v Čurdově životě. Ale nakonec se uvolil a provedl oba muže zadním služebním východem, kde němečtí vojáci nehlídkovali.

„Děkuji,“ potrásl Čurda přednostovi rukou.

„Není zač, hlavně nechci nic vědět, nezdržujte se tady.“ Přednosta rychle zmizel, nechtěl být s nimi spojován. Čurdovi připadal zábavně zbabělý, neuvědomoval si, kolik přednosta riskoval.

„Máš kam jít?“ Jirka se usmívá. „Vidíš, jak jsem to zařídil, to koukáš, co?“

„Měl jsem v plánu jít k...“ na poslední chvíli spolkně jméno rodiny, u níž chtěl získat azyl. Jirka nevypadá na agenta provokatéra, ale trochu opatrnosti není nikdy nazbyt.

„Pojď k nám, Květa tě určitě ráda uvidí. Pamatuješ si na Květu, ne? Na tu se zapomenout nedá.“

Karel přikývne, ano, to bude teď nejlepší. Na Květu si nepamatuje, to ne, ale nemá smysl řešit takové podružnosti.

Jdou mezi domy.

Karel Čurda našel svou první oporu v Jindřichově Hradci. Hrůza v něm však zůstala zakořeněná, hrůza a pocit bezmoci osamělého chlapa, cizince ve vlastní zemi, tváří v tvář síle celého nacistického aparátu. Všech těch uniforem, organizací, policií. A k tomu českého protektorátního četnictva. Drobný mraveneček ohrožený ohromnou botou neomaleného houbaře. Smrtelník tváří v tvář bohům smrti.

Ivan bratrovi záviděl. Záviděl mu před válkou, na jejím začátku, záviděl mu i teď ve třetím válečném roce. Bratr pracoval ve Zlíně jako lékař. Ivan začal studovat medicínu také, ale Hitler změnil plány jemu i celému světu.

„Věděl jsi o Miladě? Že se zasnoubila a že má chvíli před veselkou? Řekl ti to někdo, brácho?“ Ivan prolomil nepříjemné ticho nad meltou. Bratrova manželka se na něj usmívala, ale on na ni byl našťvaný, cítil v jejím úsměvu lítost. Nenáviděl, když ho někdo litoval. Záviděl bratrovi i manželku. Nebyla nejkrásnější, Milada by jí dala flek, ale... byla jenom bratrova a byla těhotná. Viditelně těhotná, šestý nebo sedmý měsíc.

Z jejího štěstí mu bylo do pláče. Neustále ji pokradmu sledoval, až to bylo jemu samotnému hloupé.

Na těhotných ženách něco je, jsou krásnější než ostatní.

„Věděl jsem o Miladě i o tom jejím Zdeňkovi, říkali, že se bude vdávat.“ Bratrovi se do vyprávění vůbec nechtělo. Ivan

ho mávnutím ruky umlčel, jemu se zase nechtělo poslouchat. Snažil si namluvit, že Milada je minulost, že by se od ní měl odpoutat, ne se dál trápit.

„Nemám tu co dělat,“ kývl ke švagrové. „Němci jsou zvířata, bůh ví, co by s vámi udělali, kdyby mě tady našli. Ale ty moje doklady...“ zlomil se mu hlas. „Potřeboval bych nové doklady. Ty vaše posrané přídělové lístky...“ vytáhl z kapsy obálku, kterou dostal doma. Už pochopil, že jeho předútěkové dokumenty jsou úplně k ničemu. Pokud by se jimi prokázal, okamžitě by ho sebrali. „Naši mi něco dali, papíry a pár přídělových lístků,“ otevřel obálku. Lhal. Nechtěl říkat, že nějaké lístky dostal také od Hrušáků. „Vůbec tomu nerozumím, vůbec se v tom neorientuju. Při výcviku nám něco říkali, ale prostě tomu nerozumím, všechno je jinak, než nám tvrdili.“ Prohlížel si lístky na nekvalitním papíře.

„Zkousím to, Ivane, snad něco vyjde.“ Bratr se víc staral o vlastní práci a manželku než o odboj, sehnat pro Ivana obratem falešné papíry nebyl úkol určený pro něj. Ivan se do Zlína dostal automobilem jednoho rodinného známého. Byl rád. Rodiče ho stresovali, jejich špatně skrývaný strach, jejich neustálé otázky, jejich pídění se po tom, jaký má v protektorátu úkol. Vyděšené oči. Bojí se o své malé životy, pomyslel si, a vzápětí se nad svou neomaleností zastyděl.

Jsem daleko od rodičů, říkal si, a hlavně od Milady.
Nemůže se jim nic stát.

Dva nebo tři údery na dveře.

Pan Kolařík se zvedne od stolu a jde otevřít. Netuší žádný problém. Mohl by to být vlastně kdokoliv. Sousedi? Pošťák? Z letargie ho vytrhne teprve druhé zabušení. Kdo by bušil dvakrát jako blázen?

Popojde ke dveřím.

„No jo, vždyť už jdu.“

Třetí zabušení ho vyloženě vyděsí.

Otevře dveře a stranou ho odstrčí podsadití chlapi v kožených kabátech a kloboucích naražených hluboko do čela. „Gestapo!“

zařve mu jedna postava z bezprostřední blízkosti do obličeje, zkroutí mu ruku za zády a tváří ho narazí na nedávno nabílenou stěnu. „Kde máš syna, ty svině zasraná?!“ zasyčí mu do ucha.

Josef Kolařík má dojem, že jeho život právě skončil.

Ivan seděl na židli u stolu v kuchyni a díval se do prázdného hrnku. Náhražkový čaj z maliníkového listí chutnal tak blbě, jak očekával. Jaroslava chodila pomalu po bytě, tu a tam přesunula jednu věc, obrátila jinou, utřela prach posté na stejném místě. Ivan si samozřejmě nemohl nevšimnout, že švagrová po něm každou chvíli hodí pohledem.

Žádné vyzývavé pohledy.

Nic takového.

Opatrné. Vyděšené.

Sledovala Ivana, jako kdyby se ho bála, vyděšeně čekala, co mladík udělá, co jí provede.

Rachocení klíče v zámku. Ivan vyskočil a vytáhl z kapsy pistoli, odjistil ji. Jaroslava nevěděla, jestli se má bát více nově přichozího, nebo švagra, který odcouval k oknu a namířil pistoli na dveře.

Byl to Ivanův bratr.

Vystrašený, uřícený, z ambulance ve zlínské nemocnici sprintoval po prázdných ulicích.

„Měl jsi být ještě v práci, máš přece službu. Co tady proboha děláš?“ vydechla Jaroslava. Ivan pořád pistoli nezajistil a držel ji v ruce, jen s ní tedy nemířil na dveře, na vlastního bratra, sklonil její hlaveň k zemi.

Jiří Kolařík se nemohl nadechnout, nemohl popadnout dech, zvedl ruku k hrdlu, rozkašlal se. Jaroslava se k němu vrhla, ale on ji odstrčil stranou, rozhodně hruběji, než sám chtěl. Zapotácela se, podklesly jí nohy a ona skončila vsedě na podlaze.

„Volal otec,“ dostal ze sebe Jiří konečně první dvě slova. Ostatní už bylo o dost snazší: „Dojel na kole na poštu, volal, že u nás bylo gestapo, i u Hrušáků, našli nějakou fotku, věděli o tobě, hledají tě...,“ zadrhl se.

* * *

Paní Hrušáková se zhroutila, držela se stolu a nedokázala zůstat stát rovně. Její manžel k ní přiskočil, ale odměnou za pomoc manželce mu bylo pohotových pár facek od blondátého gestapáka ze Zlína.

Gestapákovi ještě určitě nebylo třicet. Mladý chlap, svým způsobem pohledný. Usmíval se. Pořád se našli na světě lidé, které jejich práce zatraceně bavila. Byli u Hrušáku už podruhé, poprvé se jednalo téměř o zdvořilostní návštěvu, ani Miladin výslech na služebně nebyl příliš tvrdý. Pouze informativní.

Téměř zdvořilostní.

Dnes žádnou zdvořilost očekávat nemohli, dnes už ne.

Milada vůbec netušila, co se děje. Starší gestapák se k ní naklonil, cosi držel v ruce, také se usmíval. Ale jeho úsměv byl křivý, zkažené zuby, páchnoucí dech. „Znáte tohle, slečno?“ Položil před vyděšenou Miladu fotografii. Nejdříve nemohla na obrázek zaostřit, chtěla otočit hlavu, aby se podívala na matku.

Gestapák jí položil ruku na levou tvář a silou jí otočil hlavu zpátky: „Podívejte se na tu fotku, slečno, poznáváte ji? Poznáváte krasavici na fotografii, prosím?“ Nebyl moc hrubý, zatím.

Srdce se jí nezastavilo, ale rozběhlo se jako šílené. Měla dojem, že jí vylétlo do krku. Oběma rukama se chytila za hrdlo, dusila se, třásla se po celém těle.

„A tady matinka fotografii nepoznává, ani tu dívenku jako lusk na ní?“ Gestapák si to užíval. „A pan tatínek?“ usmíval se. Hrál svou velkou roli. „Podíváme se na druhou stranu? Mohli bychom, není-liž pravda?“

„Jsem to já!“ vykřikla Milada, která to nemohla vydržet. „Jsem to já! Vždyť jsem vám to už říkala! U vás v kanceláři, jsem to opravdu já,“ rozvzlykala se. Paní Hrušáková se sesunula na podlahu, štíhlý gestapák vrazil panu Hrušákovi facku, vždyť přes jejich rozkaz se zase pokusil dostat k manželce.

„Komu jsi to dala, pro koho ta fotka byla?!“ křičel mladší gestapák na Miladu. Naklonil se nad ní, cítila z jeho úst zubní

prášek, dělalo se jí z něj nevolno. Pořád si svírala hrdlo, vypadala, jako kdyby se sama chtěla zaškrtit.

Štíhlejší gestapák naznačil gestem ruky otci, ať se ani nehne. „Jmenuji se Pribil,“ promluvil ležérně, v poklidu. „Tohle,“ poklepal nařvanému kolegovi po rameni, „je kriminální asistent König, velmi hodný člověk, pokud ho nenaštvejte.“ Milada z něj nemohla spustit oči. Ruce jí klesly do klína. „Jsme tady kvůli závažnému trestnému činu proti Říši, jehož se dopustil člověk, který ztratil tuto fotografii. Našli jsme ji na místě, kde došlo k odpornému násilnému zločinu.“

„Ivan by přece...,“ vyhrkla Milada.

„Ivan?“ otázal se Pribil se zdviženým obočím.

„Ivan Kolařík,“ hlesla Milada. „Chodila jsem s ním před válkou, ale to už je pryč, dlouho jsem ho neviděla, nevím, kde je, nevím... Co vlastně udělal? Všechno jsem vám už jednou říkala. Neviděla jsem ho, nemluvila jsem s ním od té doby, co odešel za hranice, vůbec nevím, co po nás chcete, všechno jsem vám přece řekla.“

Ivan Kolařík.

„Budu se přece vdávat...“

Kriminálnímu asistentu Königovi nikdy v životě nepřipadlo nic vtipnější.

„Kam mám jít?!“ nekřičel Ivan na bratra, ale na celý svět. „Co mám dělat?!“ Pistole byla položená na stole. Jiří z matného kovu její hlavně nedokázal spustit oči. „Mám se jim vzdát? Mám jít na gestapo? Prásknout se?“

Nikdo mu neodpovídal.

Jaroslava se zavřela v zadním pokoji, brečela, nezvladatelně brečela. Žádné hysterické výlevy, prostě nekonečný, nezastavitelný tichý pláč.

„Musím pryč,“ rozhodl se Ivan po chvíli mlčení. „Okamžitě.“

Jiří se narovnal, natáhl ruku, otevřel ústa, ale nic neřekl. Měl by Ivana zastavit, měl by mu říci, že tu může zůstat, ať nikam nechodí, ať..., jenže on mu to říci nemohl, nechtěl. Báł se. Báł

se všemocného gestapa, bál se, co by se stalo, kdyby tady Ivana našli. Strašlivě se bál o Jarku. O jejich nenarozené dítě.

V baráku bydlelo několik drben.

Stačilo by pár slov, třeba ani ne špatně míněných, prostě jenom pár slov ve špatnou chvíli na ještě horším místě.

A bylo by hotovo.

„Jarka je těhotná,“ hlesl Jiří nakonec.

„Já přece vím,“ odsekl Ivan.

„Nesvaluj to jenom na mě.“ Jaroslava stála mezi dveřmi, ubrečená, ale tvářila se rozhodně. „Bud' tady zůstane, nebo půjde pryč, nic mezi tím, rozhodneme to hned, potřebuje papíry...“

„Půjdu hned,“ zavrčel vztekle Ivan. Už mu všechno lezlo krkem, cítil se jako oběť hnusné hry osudu, nechtěl být nikomu na obtíž. „Půjdu. Mám kontakty..., mám prostě kontakty, se kterými se spojím, pomůžou mi, zmizím, nebudu vás obtěžovat, nebudu vás otravovat,“ mluvil rychle a ostře. Ovládl ho vztek. Lhal. Žádné kontakty neměl. Bratr se švagrovou věděli, že lže, ale neřekli nic.

Dobře si uvědomoval, do jakého nebezpečí všechny přivedl jenom tím, že sem přišel.

Jiří chtěl něco říct.

Nikdy to už neřekl, rozhodně ne mladšímu bratrovi, protože ten se sebral, vzal z podlahy látkový tlumok – další relikvie z rodičovského domu – a bez rozloučení vypadl.

Jaroslava se posadila naproti manželovi. Ten vstal, poklekl jí k nohám a v téhle nepohodlné pozici se objali.

„Co budeme dělat?“ prolomila mlčení jako první Jaroslava.

„Nevím.“ Jiřího hlas zněl nepřírozeně jako zvuk, který přichází ze záhrobí, zpod desky právě zavřeného hrobu. Jaroslava si utřela oči, nebrečela, rozhodla se, že brečet nebude. „Měl jsem pro něj kontakt v Brně, doktor Hoblík by jemu nebo nám pomohl, myslel jsem si to, doufal jsem v to, ale teď? Nevím...“

Karel Čurda se dívá z okna na Jindřichův Hradec. Komíny. Střechy. Zvuk několika motorů, klapot koňských kopyt. Připadá mu,

že frekvence na silnicích protektorátu je zoufale nízká. Obvykle vidí pouze německé vojenské nebo policejní vozy a nákladáky. Civilní stroje často jezdí na dřevoplyn, civilní stroje vlastně většinou nejezdí vůbec. Nejsou daleko od jindřichohradeckého zámku, nicméně přímý výhled na něj nemá.

Žvýká mizerný chléb namazaný ještě mizernějším margarínem. Jiříkova manželka Květa není ráda, že sem Jirka přivedl kamaráda. A to asi ani neví, co je kamarád zač.

Kdyby neměl takový hlad, plival by kousky otrub nebo co to sakra v chlebu je. Něco sníst musí. Pokud by plival všechno, co mu v chlebu vadí, nezbylo by mu vůbec nic.

Chleba mají hnusnější než Angláni tu bílou buchtu. Ani ve Francii nebyl lepší, také pšeničná bílá buchta. Těšil se na normální chléb domů, a oni jedí... hnus z otrub a snad z pilin. Namáhavě žvýká a ještě namáhavěji polyká.

Náhražková marmeláda je zcela nepoživatelná. Ochutnal ji a pak hltavě vypil sklenici vody. Hnus. Žádný cukr, jenom umělá sladidla. Potom druhou sklenici vody, přesto má podivnou nasládlou pachut' marmelády pořád na jazyku. Hnus, hnus, zatracený hnus.

A všechno je na přidělové lístky.

Pomohl Jirkovi uklidnit Květin vztek, když jim věnoval několik bankovek vyšší nominální hodnoty. Říšské marky. Říšské marky. Lidé se vzhlížejí v peněžích. Ne, že by to nechápal.

Jenže...

Sehnat cokoliv v protektorátu bez potravinových lístků není úplně jednoduché.

Dobře, podle Jirky existuje dost živý černý trh, ale to je spojeno s rizikem a příliš velkými finančními náklady. Natáhne se, nabere lžičku narudlé hmoty. Olízne. Hnus, hnus. Vždyť jsem to věděl, tak proč jsem si bral i tu druhou lžičku?

Měl by se pustit do likvidace konfidentů, položit pumu k četnické stanici, pronést ji do kasáren wehrmachtu a odpálit. Něco zapálit, založit požár, to by byl vynikající nápad.

Oheň.

Oheň ničí i očišťuje.

Čurda oheň miluje.

Nemůže tady jenom tak sedět. Je tu sice teprve pár hodin, ale už ví, že bude muset jít brzy dál. Pistole v kapse ho uklidňuje. Květa nechce, aby zůstal. Jirka se také bojí. No co, odpočinout si a jít o dům dál.

„Nemůžu se tady schovávat dlouho, teta,“ přesvědčoval Opálka tetěnku, která se točila okolo plotny a vařila chudou polívku. „Ohrožuju vás, a navíc mám v protektorátu úkol, moře úkolů. Vůbec jsem sem neměl chodit.“

Přikývla, ale dobře na ní bylo vidět, že s ním bytostně nesouhlasí. Tetinka se nikdy nehádala, s nikým, nepřela se, pouze mlčením dávala najevo hrubý nesouhlas a trpělivě čekala, dokud ten druhý nepřehodnotí svá stanoviska a názor nezmění.

K tomu však tentokrát nedojde, už se s tím smířila.

Ivan Kolařík se dostal do Vizovic. Vizovice leží patnáct kilometrů od Zlína. *To ses tedy daleko nedostal*, smutně se posmíval sám sobě. Moc dobře si uvědomoval, že je prvního dubna. Apríl. Zatracenej apríl.

Bloumal po silnici poblíž vizovické sokolovny.

Určitě si ho někdo všiml.

Ivan netušil, že jeho bratr je právě u výslechu na zlínském gestapu. Kriminální asistenti Pribil a König si pospíšili. Byli drtivě efektivní.

Točila se mu hlava, svírala se mu střeva. Již dvakrát musel najít místo za křovím, kde si odlehčil. Průjem, musel dostat průjem právě v takové situaci. Nebo možná kvůli takové situaci.

„Posral jsem se z toho,“ šeptal si a přišlo mu to k smíchu. Neovládl smích, vyprskl nahlas. Rozhlížel se, jestli ho někdo neviděl, neslyšel. Blíží se gestapáci? Wehrmacht?

Pokazil všechno, co mohl. Děsil se možnosti, že by zpoza sokolovny vystoupil nadporučík Adolf Opálka. Dolfi. Drsný, zásadový velitel. Co by mi řekl? Křičel by na mě, nebo by

jenom mávl rukou nad ztracencem a odešel? Ivan ztěžka přemáhal záchvat hysterického smíchu a paniky. Báł se víc vlastního velitele, vlastního kamaráda, než všech nepřátel dohromady.

Pistole?

Kapsle?

Ušnout a už se neprobudit.

Věděl, jak na to. V plechové krabičce měl cyankáli a veronal, a taky další léky.

Jejich kombinace by mohla fungovat úplně ideálně. Silnice, ulice, sokolovna, všechno mu připadalo jako z děsivého filmu, z hororové knížky, ze šestákového krváku. Zapotácel se. Nespál od seskoku, únava ho ničila. Točila se mu hlava, rozostřilo se mu vidění.

Veronal a cyankáli.

Bratr by mi řekl přesně, jak to bude fungovat. Co se se mnou bude dít. Bratr je doktor, kterým já se nikdy nestanu.

Pistole.

Na okamžik ji u zdi sokolovny vytáhl z kapsy a prohlédl si ji, jako kdyby ji viděl poprvé. Zastřelit se. Jako chlap. Prohnat si kulku hlavou. Spánková kost je tenká, tudy i střela malé ráže krásně proletí. Nebo si hlaveň pistole strčit do úst, patrem jde kulka rovnou do mozku. A konec. Rychlý konec. Otřásl se. Opíral se jednou rukou o zeď sokolovny, naprázdno dával.

Tohle už nemůžeš prodlužovat, Ivane.

Veronal uspává.

Cyankáli zabíjí.

V obou případech měl zásoby dostatečné. Pokud jich sní polovinu, nemusí se bát, že by se probudil, že by přežil. Pro veronal k cyankáli se rozhodl na základě jednoho rozhovoru s ostatními ještě v Anglii. Cyankáli může způsobit krátkodobé, ale o to intenzivnější křeče.

Veronal uspává, mohl by křeče tlumit.

Cyankáli zabíjí.

Nechtěl před smrtí cítit bolest, žádné křeče.

Rozkousal většinu tabletek veronalu. Mohl by si někam zalézt, zavřít oči a prospal by snad několik dní. Nástup veronalu je docela rychlý, ale ne okamžitý.

Pistole pro něj není volba. Možná je to způsob odchodu ze světa pro vojáka, jenže on je mnohem vděčnější za pilulky.

Dvě kapsle s cyankáli. Dost na rychlou smrt. Smrt ho přitahuje, veronal začíná působit. Zavírají se mu oči. Veronalu přece jenom spolkl hodně. Tunelové vidění si ani neuvědomuje. Zorné pole se mu zužuje, zmenšuje.

Jsi voják... jsi... slova se mu motají v hlavě. Není schopen se soustředit. Veronal ho navíc efektivně odstrihává od vnějšího světa. Tlumí činnost smyslů, mozek pracuje těžkopádně, a ani těch pár vjemů, které do něj doputují, nedokáže správně třídit a interpretovat.

Jsem voják.

Jedna kapsle. Druhá kapsle. *Cyankáli plná huba*, pokus o vtíp mu připadá legrační.

„Doufám, že jste na něj nešahali!“ řve Pribil na vyděšené protektorátní četníky, kteří postávají okolo nehybného těla na chodníku u zdi. „Je vážně mrtvej?“

Jeden z četníků se postaví před gestapáka do pozoru: „Je mrtev. Nesahali jsme na něj, tedy skoro jsme na něj nesahali, pouze jsme kontrolovali životní funkce. Našli jsme legitimaci, bylo na ní jméno, které nám přišlo ráno na oběžníku. Je mrtvej.“

„Gut,“ vyštěkne König a poklepe četníka po rameni. „Dobrá práce, chlapče, dobrá práce.“

Gestapáci pracují.

Nepracují sami.

Není jich tolik, aby všechno stihli a zvládli. Mají perfektně propracovaný systém. Na místě činu se objevuje několik vyšetřovatelů německé kriminální policie KriPo, která v tuhle chvíli spadá pod gestapo. König si vezme velitele přítomných protektorátních četníků stranou a vydává jim rozkazy. Jedna

skupina prověřit, zda je oblast dobře uzavřena, případně posílit kordon. Druhá skupina prohledat – opatrně, na nic nesahat! – ulici a všechna její zákoutí. Třetí skupina shromáždit svědky, ať už skutečné či potenciální. Projít všechny okolní domky a budovy, legitimovat, sepsat, předběžně vyslechnout, všechno zaznamenat.

„Ivan Kolařík,“ ukáže Pribil Königovi zastaralou identifikační kartu, kterou vytáhl mrtvému z náprsní kapsy. Nad mrtvolou se sklání přivolaný český lékař. Netváří se zrovna nadšeně, každou chvíli střelí pohledem po gestapácích.

„To je stará legitimace, hodně stará,“ komentuje König Kolaříkův průkaz, který byl platný na začátku protektorátu, a nyní už ani náhodou. „Jestli je to padákový agent, kde ji vzal? To ji vezl s sebou do Anglie?“ Oba zkušeni vyšetřovatelé se na sebe podívají. Usmějí se.

„Tak co, doktore?“ Pribil se snaží chovat familiárně.

„Mrtev, zřejmě otrava. Viděl bych to na cyankáli podle předběžného ohledání, ale jistí si budeme až po pitvě.“

„To si zařídíme sami, děkujeme, doktore.“

Místní lékař je propuštěn. Zhluboka si oddechne.

„Našli jsme i tohle.“ Pribil podá kolegovi obálku z málo kvalitního žlutého papíru. „Mohla by to být stopa, měl to u sebe.“

V obálce jsou přidělové lístky. Není jich mnoho. Žádné bohatství, ale lístky tam jsou. Na každém je uvedeno číslo. Každé číslo lze dohledat k místu, kde byl lístek vystaven, kde byl lístek vydán, a hlavně komu byl vydán.

„Vsadíme se?“ König kroučí hlavou. Kolařík musel být úplný amatér. Ztratit při seskoku peněženku a fotografii milenky, potom chodit po světě se starou legitimací, která dávno neplatí, spáchat sebevraždu a nechat si v kapse přidělové lístky, podle nichž se dá dohledat téměř cokoliv.

„Co bude předmětem sázky?“ Pribila návrh zjevně zaujal.

„Jestli ty lístky jsou od Hrušákových, nebo od Kolaříkových.“

„Nezapomínej na bratra. A taky v tom mohl jet i někdo jiný. Tak o kolik bys to viděl, kamaráde?“

„O pět marek. Dám ti právo prvního výběru, je mi to vlastně jedno.“

„Gut, takže Hrušákovi, беру tu Miladu.“

„Natürlich, já Kolaříkovy v Meziříčí.“

„Domluveno, pět marek pro vítěze.“

Pravdu měl kriminální asistent Rudolf König, a sázku vyhrál. Číslo potravinových lístků nalezených u mrtvého Ivana Kolaříka se shodovala s těmi, jež byly nedávno vydány na jméno Amálie Hrušáková. Gestapo udeřilo okamžitě. Zatkla Miladu Hrušákovou, její matku Amálii i otce Bohumíra Hrušáka, italského legionáře a podplukovníka čs. armády ve výslužbě. Při mučení se jim zřejmě podařilo získat přiznání, že je Ivan Kolařík navštívil – Milada však opravdu nejspíš nelhala, že Ivana neviděla, s největší pravděpodobností se s ním nesetkala. To gestapo pochopitelně nezajímalo. Všichni tři byli popraveni 30. května 1942 v Kounicových kolejích v Brně. Přežila jen dcera Květa, které v době zatýkání nebylo ještě patnáct let.

Rodiče Ivana Kolaříka, učitel Josef Kolařík a Josefa Kolaříková, se dostali do rukou gestapa zhruba ve stejnou dobu. Po sérii tvrdých výslechů byli uvězněni – gestapo jim kladlo za vinu, že synu Ivanovi pomohli a zamlčeli to před policejními orgány. Stejně tak byl zatčen a mučen Ivanův bratr Jiří i s těhotnou manželkou Jaroslavou. Všichni byli popraveni 30. května 1942 v Kounicových kolejích. Jaroslava byla popravena i přes fakt, že byla v sedmém měsíci těhotenství a německé zákonodárství té doby popravu těhotné zakazovalo. Spolu s nimi byl popraven také JUDr. Vladimír Hoblík, přes nějž se Jiří Kolařík pro bratra snažil získat pomoc a ubytování v Brně.

Na základě vyhlášky předsedy vlády č. 307 ze dne 15. prosince 1939 požadování i podávání jídel bez lístků JE TRESTNÉ pro podnikatele, zaměstnance i návštěvníka podniku!

Z LETÁKŮ POVINNĚ VYVĚŠOVANÝCH V POGOSTINSKÝCH ZAŘÍZENÍCH.